

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Ústav české literatury a komparatistiky

Anotace příspěvků mezinárodní konference *Básně a místa*

Poems and Places International Conference Synopsis

27.–29. 1. 2016

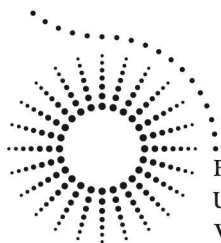
Ústav české literatury
a komparatistiky
Filozofické fakulty
Univerzity Karlovy

zve na mezinárodní konferenci

**BÁSŇĚ A MÍSTA
POEMS & PLACES**

27.–29. ledna 2016
podkrovní Šporkova paláce
Hybernská 3, Praha 1

PROGRAM
<poesie.ff.cuni.cz/konference>

Ústav české literatury a komparatistiky

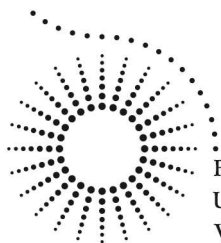
Kazimierz Brakoniecki, Centrum Polsko-Francuskie, Olsztyn

Epifanie, metafyzika místa, geopoetiky

Príspevek je osobní rekapitulací a reflexí vývoje básnické tvorby básníka a teoretika Kazimierze Brakonieckého. Místo, prostor a lokálnost jsou v jeho díle centrálními kategoriemi. Tento vývoj je nahlížen jako pozvolný, ale systematický posun od (novo)platónského a (novo)romantického myšlení směrem k zájmu o „metafyzické konkrétno“, k utváření lokálně a geograficky vázané identity. Významné bylo v tomto ohledu setkání s Kennethem Whitem, původcem pojmu „geopoetika“; příspěvek však zároveň poukazuje na odlišnosti jejího pojetí u obou autorů a na specifickou situaci „východoevropského“ regionálního autora z oblasti hluboce zasažené násilím dějin (Varmie a Mazursko, někdejší Prusko), který zároveň nemá nic společného s regionalismem v jeho běžném významu.

Epiphanies, The Metaphysics of Place, and Geopoetics

This paper presents the poet and literary theorist Kazimierz Brakoniecki's personal recapitulation and reflection on the development of his poetic works where place, space and localness are central themes. This development is understood as a gradual, although systematic shift from (neo)platonistic and (neo)romantic thought towards an interest in the “metaphysical particular,” towards the making of a locally and geographically bound identity. As a result Kenneth White, who coined the term “geopoetics,” was a significant author to consider. The paper also compares the two authors and their conceptions of the term. Furthermore the paper evaluates the specific situation of the “Eastern-European” regional author, unrelated to regionalism in the usual sense of the word, who comes from a region deeply affected by its violent history (Warmia and Masuria, former Prussia).

Ústav české literatury a komparatistiky

Mgr. Jan Dvořák, Ústav české literatury a komparatistiky FF UK, Praha

„Mám pauzu na oběd, a tak se jdu projít mezi bzučivě zbarvené taxíky.“

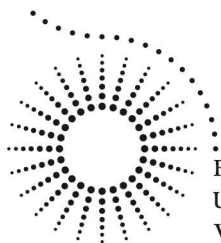
Frank O'Hara, „malíř mezi básníky“, ve své poezii vykresluje město New York jako (nostalgicky) radostné místo. Báseň „Nafta“ („Naphtha“, 1959) lze v jistém směru považovat za perfektní ilustraci jeho schopnosti (v duchu moderny) surreálně slepit historii města, národa i celé západní kultury s (palčivou) přítomností místa, jež bují a vře pod rouškou každodennosti a až magické banálnosti či civilnosti.

Příspěvek se bude věnovat O'Harově poetice, jeho inspirací výtvarným uměním (zejm. Jackson Pollock) a jeho vztahem k francouzské literatuře a Paříži jako její výspě v souvislosti s toposem New Yorku v jeho dvou sbírkách *Meditace ve stavu nouze* (*Meditations in an Emergency*, 1959) a *Básně oběda* (*Lunch Poems*, 1964).

“It's my lunch hour, so I go for a walk among the hum-colored cabs.”

In his poetry, Frank O'Hara, the “painter among the poets,” pictures the city of New York as a (nostalgically) happy place. The poem “Naphtha” (1959) can be, in a way, considered a perfect illustration of his skill to surreally glue together the history of a city, a nation and the whole of Western culture with the acute presence of a place that's rampant and seething. At the same time, this place lies under the cover of daily life and an almost magical banality or informality.

The paper will address O'Hara's poetics, the influence of the fine arts (especially Jackson Pollock) on his work. The poet's relations to French literature and Paris, its stronghold, in the context of representing New York City in his two collections of poetry *Meditations in an Emergency* (1959) and *Lunch Poems* (1964) will also be considered.

Ústav české literatury a komparatistiky

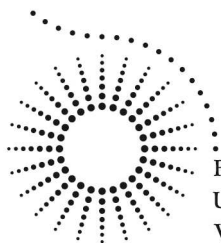
Mgr. Josef Hrdlička, Ph.D., Ústav české literatury a komparatistiky FF UK, Praha

Místo a pohyb. O spojování míst v básních

Aristotelés ve *Fysice* (IV,4) spojuje otázku místa a pohybu: „Je třeba uvážit, že by se místo nemohlo zkoumat, kdyby nebyl místní pohyb.“ V příspěvku se budu zabývat otázkou spojení místa a pohybu v poezii, které můžeme sledovat poměrně záhy (*Odysseia*, *Sestup Ištary do podsvětí*), a motivace pohybu k místu a zejména z místa – kterou lze pracovně zvažovat jako rozdílnou časovost člověka a místa a nemožnost jejich plného sladění. Hlavním předmětem bude úvaha o tom, jak básníci spojují více míst v rámci jedné básně nebo sbírky, a pokus o typologii podobných „spojování“ a organizace míst. Závěr by měl směřovat k plurálnímu pojetí krajiny jako komplexu míst, v němž souběžně funguje několik různých vzorců (např. reálná podoba krajiny, kulturní historie, imaginární uspořádání míst, pohyb básníka, souzvučnost místních jmen apod.). V této části se zaměřím na příklady spíše z moderní a současné poezie.

Place and Motion: On Linking Places in Poems

In *Physics* (IV,4), Aristotle links the question of place to motion: “It’s necessary to consider that place could not be studied, if there was no local motion.” This paper will deal with the question of relation between place and motion in poetry, which can be observed quite early on in the history of literature (*Odyssey*, *Descent of Ishtar into the Underworld*). Incentives to move towards a place and, especially, from a place can be provisionally viewed as the different temporality of man and place and the impossibility of fully harmonizing the two. The paper’s main topic will be a reflection on how poets link several places together, either in a single poem or in a collection of poems, in an attempt to create a typology of similar “links” and an organization of places. The conclusion should head towards a plural understanding of landscape as a complex of places where several various patterns operate simultaneously (e. g. the actual appearance of a landscape, cultural history, imaginary layout of places, the poet’s motion, consonance of toponyms). In the paper’s conclusion examples from modern and contemporary poetry will be focused on.

Ústav české literatury a komparatistiky

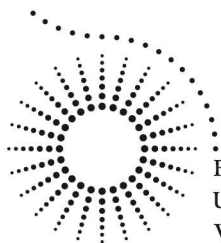
PD Dr. Anne Hultsch, Institut für Slavistik, TU Dresden

Moře – místo míst

Mohlo by se zdát, že (širé, hluboké a nekonečné) moře a (soustředěná a vymezená) báseň, elementární proteovská síla a do jisté míry pevně daná forma, jsou navzájem v protikladu. Obě však charakterizuje horizontální i vertikální prostorová dimenze. Pohyb po moři je houpavý a pro báseň je charakteristický rytmus. Zaměříme se zvláště na autory, kteří moře zpracovali básnicky, esejisticky i prozaicky nebo v básni zachytili výtvarné zobrazení moře. Naším cílem bude zkoumat, jak se liší podání moře s ohledem na typ textu nebo média a na tomto základě se pokusíme odhalit specifičnost básní o moři.

The Sea – The Place of All Places

It may appear that the sea (open, deep and endless) and poem (concentrated and delimited), an elementary protean force and, to some extent, a solid form respectively, are in contradiction. Nevertheless both are defined by a horizontal and vertical dimension. The sea's characteristic motion is that of swinging, while a poem is defined by its rhythm. This paper will focus on authors who were occupied with the sea in their poetry, essays or prose, or depicted a picture of the sea in the fine arts. The aim of this paper is to explore the representation of the sea regarding the nature of the text or medium and consequently to uncover the specifics of poems about the sea.

Ústav české literatury a komparatistiky

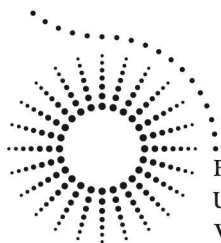
Mgr. Jakub Ivánek, Ph.D., Centrum regionálních studií FF OU, Ostrava

Básnická reprezentace lázní v literatuře raného novověku (zvláště na příkladu Karlových Varů)

Příspěvek se dotkne veršovaných reprezentací lázní v literatuře raného novověku. Tyto texty máme dochovány k několika konkrétním lázeňským místům (Karlovy Vary, Kuks, Teplice, Luhačovice ad.). Vycházely buď jako samostatné tisky, nebo jako přídatky lázeňských příruček, přičemž toto rozdělení zpravidla určuje jejich délku, částečně i obsah básní a jejich charakter. Rozdíly jsou však dány také odlišnou dobou vzniku, a tedy i stylovým zařazením těchto skladeb. Bližší pozornost bude věnována dvěma textům, jež reprezentují Karlovy Vary – *Encomion Carolinarum Thermanum...* Kaspara Bruschia z roku 1542 a skladbě *Der Kaiser-Carls-Bad* od Balthasara Ludewiga Trallese z roku 1756. Na nich se ukážou spojitosti i rozdíly v reprezentaci lázní dvou epoch – humanismu a osvícenství.

The Representation of the Spa in the Poetry of Early Modern Times (esp. Karlovy Vary)

This paper deals with representations of the spa in the verse of Early Modern Times. The extant texts address several specific spa towns (Karlovy Vary, Kuks, Teplice, Luhačovice etc.). These texts were published either as separate prints or as supplements to spa guides. Such distinctions ordinarily determine their length. In part, these distinctions also determine the poem's content and nature. Nevertheless, dissimilarities result from the varying times in which the poems were written. The period in which they were written also results in the differing classification of these pieces' style. The paper will concentrate closely on two works representing Karlovy Vary: *Encomion Carolinarum Thermanum...* by Caspar Bruschius (1542) and *Der Kaiser-Carls-Bad* by Balthasar Ludewig Tralles (1756). Using the two works as an example, similarities and differences between the representations of the spa in the two eras, Renaissance Humanism and the Age of Enlightenment, will be found.

Ústav české literatury a komparatistiky

Mgr. Matouš Jaluška, Ústav české literatury a komparatistiky FF UK, Praha / Ústav pro českou literaturu AV ČR, Praha

Ezra Pound sestupující

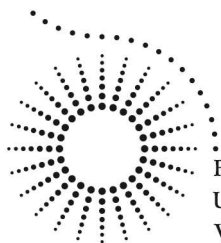
V svém příspěvku chci zkoumat dna a nádoby Ezry Pounda, tedy prostory, do kterých v *Cantos* sestupují hmoty. Na těchto místech totiž dle mého názoru spočívá jedno z madel umožňujícího uchopení Poundova roztržitého Hádu. Průzkum zaměřený na vertikální dynamiku a gravitaci zároveň umožňuje, aby se *Cantos* a jejich starší literární předobrazy navzájem nově osvětlily.

Klesající materie nachází své místo již na samém počátku velebásně, vypovídá o ní i obraz „dřtícího slunce“ z Poundových okcitéanských zpěvů či opakovaně užitá Porfyriova fráze „et omniformis [omnis intellectus est]“. V kontrastu s Poundovými pozdně antickými a středověkými předchůdci vystoupí zřetelně důraz, jenž americký básník klade na akt klesání, usazování (a osidlování) oproti vzestupu, a ukáže se, že role Benita Mussoliniho jakožto kulturního hrdiny je odvozena právě od jeho schopnosti ovládat tento pohyb.

Ezra Pound Descending

This paper investigates bottoms and vessels in Ezra Pound's *Cantos*, spaces where matter descends. The paper attempts to demonstrate that a useful way of grasping the shattered Hades of this poem can be found within these spaces. Vertical dynamics and gravitational curves can also be productively compared with similar phenomena in Pound's literary models.

Descending matter figures prominently in the very first “canto.” The image of light raining down in the Occitan cantos belongs to the same family as does the repeated quote of Porphyry: “et omniformis [omnis intellectus est].” Pound's concept of descent contrasts with views of his antique and medieval antecedents. The American poet emphasizes the act of going down, settling and sedimentation – his Mussolini becomes a cultural hero thanks to his mastery of these processes.

Ústav české literatury a komparatistiky

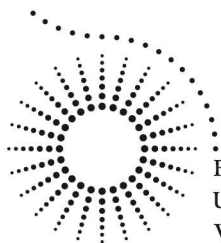
Mgr. Jiří Jelínek, Ústav české literatury a komparatistiky FF UK, Praha

„A já chodím po Ambaróně, Tauremorně, Aldalómě“. Fiktivní místa v poezii

Príspevok je venovaný fiktivním místům v lyrické poezii. Vymezuje toto pojetí místa jak proti fiktivním lokalitám v epické próze, tak proti básním věnovaným místům aktuálního světa. Prvním klíčovým tématem je vztah fiktivního místa básně k místu navštívitelnému – to jest jakým způsobem se na konstrukci „básně spekulativní poezie“ podílejí lokality aktuálního světa. Druhá úvaha se týká role názvu místa v rozpoznávání místa jako smyšlené lokality a významem fiktivních, recipientovi nesrozumitelných názvů pro zdůraznění zvukové a „fonosémantické“ složky básně. Třetí otázkou je vzájemné působení fiktivního místa a lyrického subjektu, zejména pak, za jakých podmínek umožňuje ostrá fiktivnost lokality snazší odtržení lyrického subjektu od autora a recipienta básně a jeho přibližování klasické literární postavě.

“And I walk in Ambarona, in Tauremorna, in Aldalómě:” Fictional Places in Poetry

This paper discusses fictional places in poetry. This discussion involves defining poetic fictional places in comparison to fictional localities in narrative fiction, as well as to poems describing places in the actual world. The first key topic is the relation between the fictional place of a poem and a “real” place that can be visited. The question addressed here is the role of places in the actual world in the construction of a poem of “speculative poetry.” The second line of thought concerns the role of the name of a locality in recognizing the said locality as an imaginary place, as well as the significance of fictional, obscure names for emphasizing the phonetic and “phonosemantic” elements of the poem. The third topic is the interaction between the fictional place and the lyrical subject; especially characterizing the situation in which the separation of the lyrical subject from the author and reader, and its likening to the traditional character of fiction, is made easier by the location’s apparent fictionality.

Ústav české literatury a komparatistiky

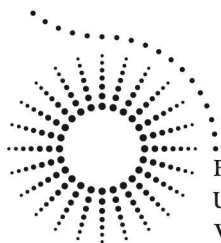
Mgr. Eliška Luhanová, Katedra filosofie a dějin přírodních věd PřF UK, Praha

Kam na výlet za Múzami? aneb Kde se zjevují ty, které dovedou vyjevit všechno

V řeckém mytickém univerzu představuje zrození Múz završující moment kosmogonického procesu. Skrze jejich zpěv se celek světa ukazuje v médiu oslavné písně; světový řád, jeho původ i povaha tak „přicházejí ke slovu“, které prostřednictvím inspirovaných básníků může proniknout až k uším smrtelníků. Múzy ovšem v onom pohybu uvádění světa do zjevnosti odkrývají i sebe samotné: básník nezřídka opěvuje i své božské patronky. Múzická řeč se tak stává prvotní půdou reflexivního sebevztahu. Sebezjevení Múz v básních přitom odhaluje též podstatnou vazbu těchto bohyní na některá konkrétní místa řeckého světa, jako je Pierie, Olympos či Helikón – a právě na lokalizaci múzické působnosti a specifický charakter těchto míst se blíže zaměříme v našem příspěvku.

Where to Meet Muses? or Where Appear Those Capable of Making Anything Appear

In the Greek mythical universe, the birth of the Muses represents a cosmogonical process' moment of completion. Through their song, the world as a whole is revealed through the medium of an ode. The world order, its origin and nature, come into play with the voice that can, through inspired poets, find its way to the ears of mortals. In this act of manifesting the world, however, the Muses reveal themselves as well. After all, the poet often sings praises of his divine patronesses. This inspired speech therefore becomes the primal basis of a reflexive relation to oneself. Nevertheless, the revelation of the Muses in poems also reveals a significant link of these goddesses to specific places in the Greek world, such as Pieria, Olympos or Helicon, and the localization of the Muses' influence and the specific character of these places shall be the focal point of this paper.

Ústav české literatury a komparatistiky

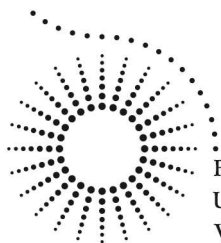
PhDr. Mariana Machová, Ph.D., Ústav anglistiky FF JU, České Budějovice

Přiblížit se místu. Popisy a metafory míst v poezii Marianne Mooreové

Příspěvek se zaměří na některé z klíčových básnických prostředků, které využívá americká modernistka Marianne Mooreová ve svých básních popisujících místa, ať už konkrétní (Mt. Tacoma, New York) či obecně vymezená (moře, přístavní městečko). Básně Mooreové usilují o dokonalou přesnost pozorování a popisu, kladou důraz na detail, zároveň jsou však místa v nich unikavá, nepoddávají se popisu snadno. Báseň se je pokouší uchopit pomocí metafor, výčtů, vědeckých termínů, kulturních odkazů atd., které se však často jeví jako nedostačující, zkreslující, nepostihující místo v jeho autenticitě a „ryzosti“ (genuineness). Místo má tendenci se v textu stávat metaforou, vzdalovat se od své autentické existence; popis se k němu snaží přiblížit, zároveň však přitahuje pozornost sám k sobě a popisované mu nepřestává unikat.

To Approach a Place: Descriptions and Metaphors of Places in the Poetry of Marianne Moore

The paper focuses on some of the key poetic means used by the American Modernist poet Marianne Moore in her poems describing places, both specific (Mt. Tacoma, New York) and general (the sea, a seaside town). Moore's poems aim at precise observation and description, they put stress on detail, but at the same time the places described in them remain elusive, they do not yield easily to description. A poem is trying to capture them through metaphors, catalogues, scientific terms, cultural references, etc., which, however, often seem inadequate, misleading, failing to grasp the authenticity and “genuineness” of the place. The place tends to turn into a metaphor in the text, to move away from its authentic existence; the description tries to approach it, but at the same time it attracts attention to itself and the described keeps escaping it.

Ústav české literatury a komparatistiky

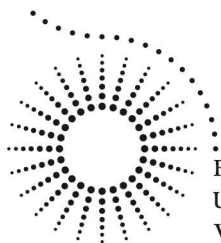
Doc. PaedDr. Iva Málková, Ph.D., Katedra české literatury a literární vědy FF OU, Ostrava

Básně Jaroslava Žily

Básnické sbírky Jaroslava Žily (zvláště *Nejstarší žena vsi*, 2000; *Tereza a jiné texty*, 2003), básnická rezonance černobílých fotografií Viktora Koláře (*Ostrava, obležené město*, 1995) přinášejí momenty lidského života, který určuje také krajina, obrazy chvil, které na druhé straně nabíjí nebo destrukují krajinu. Ostravsko a Beskydy, krajiny v „ustrnutých chvílích“, momenty života uchované v krajině, krajinu v záblescích paměti, identitu ve zlomcích prostoru vnímáme jako výchozí hypotézy pro analýzu veršů básníka.

The Poetry of Jaroslav Žila

Jaroslav Žila's collections of poetry (especially *Nejstarší žena na vsi*, 2000; *Tereza a jiné texty*, 2003) and the poetic echo of Viktor Kolář's black & white photographs (*Ostrava, obležené město*, 1995) recall moments of human life determined, among other things, by landscape. On the other hand they are also pictures of moments that destroy the landscape. The Ostrava region and Beskids, landscapes “frozen” in a particular moment, moments of life preserved in the landscape, landscape in flashes of memory, and identity in fragments of space are taken as a starting point for further analysis of the poet's works.

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Ústav české literatury a komparatistiky

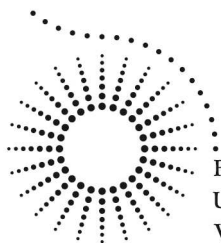
Doc. Jan Malura, Ph.D, Katedra české literatury a literární vědy FF OU, Ostrava

Město, hora, krajina v raněnovověké poezii – k typologii literární reprezentace míst

Na několika příkladech různých žánrů (laus urbis, poutní píseň, konceptualistická „hornická“ báseň) české, latinské a německé poezie shrnu hlavní metody zprostředkování (tematizace, popisu, konstrukce) míst v básnické a písňové tvorbě humanismu a baroka. Referát bude sledovat obecnější aspekty reprezentace míst a bude se doplňovat s konkrétněji zaměřeným příspěvkem Jakuba Ivánka.

Town, Mountain and Landscape in Early Modern Times Poetry – Addressing the Typology of the Literary Representation of Places

Through several examples of various genres (laus urbis, song of pilgrimage, conceptualist “miner” poem) in Czech, Latin and German poetry the main means (topicalization, description, construction) of conveying places in the poetry and songs of Humanism and Baroque will be summarized. The paper will follow rather general aspects of representing places and shall be complementary with Jakub Ivánek’s more specialized paper.

Ústav české literatury a komparatistiky

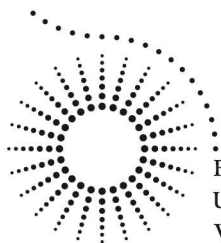
Bc. Eva Marková, Ústav české literatury a komparatistiky FF UK, Praha

Prostorové aspekty lyriky v gymnaziální výuce literatury

Je-li základní maximou nejen literární didaktiky, že by se probíraná látka měla vztahovat k žakovým zkušenostem se světem, pak se využití prostorových aspektů lyriky nabízí jako jeden z možných přístupů k výuce literatury na gymnáziích. Konkrétní zaměření na zobrazení míst v poezii umožňuje na jedné straně využít postupů z didaktiky cizích jazyků při textové analýze básní, využití postupů dramatické výchovy pak žáky vybízí k hledání vlastních přístupů k přednesu poezie. S využitím několika konkrétních rozhlasových pořadů z cyklu *Básně a místa* se pokusíme nastínit možné didaktické přístupy k lyrice a její interpretaci právě skrze její prostorové aspekty.

Spatial Aspects of Poetry in High School Didactics

If one of the most important maxims of literature didactics is that the discussed topic should be related to the students' experience with the world, the spatial aspects of poetry represent a possible approach to the didactics of literature in high school. A concrete focus on the representation of space in poetry allows the use of the didactic methods of foreign languages to analyze the poem. On the other hand the possibility of using methods of theater didactics, which should let students find their own approaches to the recitation of poems, also exists. Using some of the broadcasts of *Básně a místa*, this paper will attempt to outline some possible didactic approaches to the poems and their interpretation, particularly through their spatial aspects.

Ústav české literatury a komparatistiky

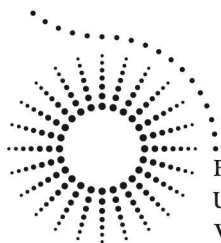
Antoni Matuszkiewicz

Pokoj s Halleyovou kometou

Příspěvek se věnuje závěrečnému období života a tvorby Mariana Jachimowicze (1906–1999), významného představitele polské avantgardní poezie 20. století, a to v těsném sepětí s jeho bydlištěm ve slezském pohraničním městě Wałbrzych v ulici Bardowskieho, které v té době vzhledem ke svému zdravotnímu stavu opouštěl velmi zřídka a jehož prvky v jeho poezii nahradily dříve dominující krajinné motivy. Snaží se rekonstruovat vzhled básníkovy pokoje zejména na základě jeho básní, ale také fotografií a rekonstrukce této místnosti, provedené po Jachimowiczově smrti v knihovně Pod Atlantami ve Wałbrzychu, a na základě vlastní paměti i vzpomínek jiných osob.

A Room with Halley's Comet

This paper concerns Marian Jachimowicz's (1906–1999), an eminent representative of 20th century Polish avantgarde poetry, final years and his work of this period in close relation to his residence in Bardowski street in the Silesian town Wałbrzych. Residence that he, due to his poor health, seldom left, replaced in his poetry the outdoor places that dominated his earlier works. The paper tries to reconstruct the appearance of the poet's room, mainly on the basis of his poems, but also according to photographs and a reconstruction of this room, which was made after Jachimowicz's death in the library Pod Atlantami in Wałbrzych. The author of this paper's own memories, as well as those of others, are also used in this reconstruction.

Ústav české literatury a komparatistiky

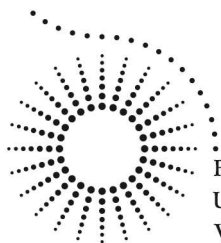
PD Dr. Stephan Pabst, Institut für Germanistische Literaturwissenschaft, Friedrich-Schiller-Universität Jena

Krajina zapomnění. Poetika Lutze Seilera

Od počátku 20. století v sobě mají básně o krajině něco anachronního. A pouze tehdy, obsahují-li vědomé ozvuky věcí minulých, mohou promlouvat k současnosti. Právě takové jsou básně Lutze Seilera. Jeho krajina je krajinou původu i rezignovaného návratu. Komu se nepodaří odejít, ten neobstál před dějinami. Krajina se v Seilerových básních stává toposem zastarávání, k němuž patří dětsky naivní zkušenost přírody, stejně jako prožitek NDR před rokem 1989. Postupné zastarávání umožňuje, aby se krajina ještě jednou stala prostředkem básnické řeči. Zatímco původní označení míst, byvších osob i zaniklých socialistických rituálů pomalu upadají v zapomnění, u Seilera nabývají básnických kvalit. Určující je pro ně mísení konkrétních historických jevů s hermetickými ozvuky. Sémantika textu uniká zastarávání původního materiálu a krajina se stává prostorem, v němž se zastarávání usídlilo. Cílem příspěvku je poukázat na souvislost mezi zastaráváním a obnovováním krajiny jako básnické řeči.

Landscapes of Oblivion: Lutz Seiler's Poetics

Ever since the beginning of the 20th century, landscape poetry has been tinged with anachronism. Any claims to contemporaneity landscape poetry may make are predicated upon its being discernibly conscious of its own anachronism. This is the case with Lutz Seiler. His landscapes are places of origin as well as places to which one resignedly returns. Whoever fails to leave them has failed in history. Thus, in his landscapes Seiler addresses the gradual obsolescence of a certain kind of experience, namely, the obsolescence of a puerile experience of nature as well as the obsolescence of the GDR before 1989. However, in Seiler's poems this very obsolescence is employed in order to re-create landscape as language of poetry. The more the places of origin, the characters of the past, and the perished rituals of socialism tend to fall into oblivion, the more they gain in terms of lyric quality. The latter is marked by a mixture of both increasing hermeticism and an air of concrete historicity. The texts' semantics

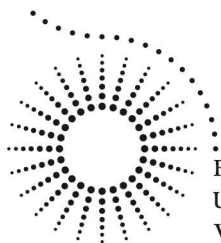

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Ústav české literatury a komparatistiky

is due to the obsolescence of their subject matter and landscapes constitute the space in which this obsolescence is set. My presentation will deal with this connection – the connection that exists between obsolescence and the reconstruction of landscape as a language of poetry.

Ústav české literatury a komparatistiky

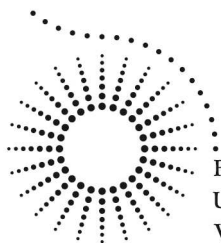
Mgr. Petra Johana Poncarová, Ústav anglofonních literatur a kultur FF UK, Praha

„Hallaig“ Sorleyho MacLeana. Báseň a místo

Sorley MacLean (Somhairle MacGill-Eain, 1911–1996) je všeobecně považován za největšího z moderních gaelských básníků. Jeho nejslavnější dílo, báseň „Hallaig“, si získalo nesmírnou čtenářskou oblibu, je hojně citováno a jde pravděpodobně o nejčastěji antologizovanou moderní gaelskou báseň. Báseň nese název vysídlené vesnice na MacLeanově rodném ostrově Raasay a je pokusem uchovat při životě paměť místa, které v druhé polovině 19. století zničily historické události souhrnně nazývané „Highland Clearances“ (odsuny obyvatelstva na Skotské vysočině a ostrovech). Kromě svých nesporných literárních kvalit je báseň zajímavá i z toho důvodu, že zásadně proměnila vnímání místa, jímž je inspirována. Ve svém příspěvku bych se ráda zamyslela nad způsobem, jakým Hallaig a jeho historie figurují v MacLeanově básni, nad jedinečným postavením „Hallaig“ v kánonu moderní gaelské literatury, a rovněž nad vztahem mezi místem a básní, který je – a to i v kontextu nesmírně bohaté skotské gaelské tradice básní o místech – vskutku pozoruhodný.

Sorley MacLean’s “Hallaig”: the Poem and the Place

Sorley MacLean (Somhairle MacGill-Eain, 1911–1996) is generally considered the greatest modern Scottish Gaelic poet. His most famous creation, “Hallaig”, is probably the most anthologised modern Gaelic poem, widely loved and quoted. Named after a cleared township in MacLean’s native island of Raasay, the poem is an attempt to keep alive the memory of a place destroyed by the Highland Clearances in the second half of the nineteenth century. Apart from its exquisite literary qualities, the poem has acquired a special status and has transformed the perception of the place which inspired it. In my paper, I am going to comment on the treatment of place and its history in “Hallaig”, on the unique position of “Hallaig” in the canon of modern Gaelic literature, and on the remarkable relationship between Hallaig the poem and Hallaig the place.

Ústav české literatury a komparatistiky

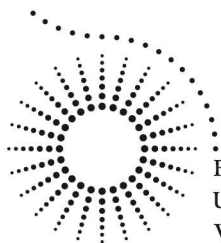
MgA. Martin Pšenička, Ústav české literatury a komparatistiky FF UK, Praha

Cestou kolem bílé zdi. Hřbitov a hospoda v básních Zbyňka Hejdy

Lidský život je v poezii Zbyňka Hejdy zhusta vykreslován jako nikdy nekončící pohyb po cestě mezi dvěma místy: vsí – která je obvykle zastoupena svým středobodem, hospodou – a místem posledního spočinutí, hřbitovem. Venkovská hospoda je tu v nejkonkrétnější podobě dějištěm pohřební hostiny, dále pak místem rozkoší, které nám dávají možnost alespoň na okamžik zapomenout na naši smrtelnost, a v nejobecnější rovině (například v pozdní básni „Café Francois Ier“) má význam alegorický: je obrazem lidského pobývání na tomto světě. Hřbitov, který se příznačně rozkládá jen krátký kus cesty od této hospody, takřka nadohled, je potom místem, jež nás na naši konečnost neustále upomíná. Příspěvek se soustředí na způsob zobrazování těchto dvou míst v Hejdových básních a jejich vzájemný vztah.

Walking Along the White Wall: Graveyard and Pub in the Poetry of Zbyněk Hejda

In the poetry of Zbyněk Hejda, a man's life is often pictured as a never-ending movement on a path between two places: the village – usually represented by its centre, local pub – and the final resting place, the graveyard. More specifically, the pub is the scene of gathering after the funeral. In addition, the pub is a place of delights – allowing man to momentarily forget about his mortality. On a very general level (as in the late poem “Café Francois Ier”) there is an allegoric meaning to this phenomenon: it's a reflection of one's stay in this world. On the other hand, the graveyard, characteristically situated just a short walk from the pub and almost within view, is a place ceaselessly reminding man of his own mortality. The paper concentrates on the depiction of these two places in Hejda's poems and the relations between them.

Ústav české literatury a komparatistiky

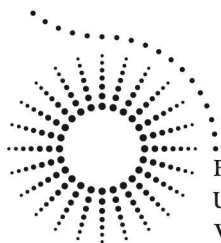
Mgr. Zdeněk Smolka, Ph.D., Centrum regionálních studií a Katedra české literatury a literární vědy FF OU, Ostrava

Venkov a město, Beskydy a Ostrava

Příspěvek se zaměří na zobrazení venkovského prostředí v pohoří Moravskoslezské Beskydy v konfrontaci se zobrazením města Ostravy a jej obklopujícího průmyslového regionu. Soustředí se na poezii přelomu devatenáctého a dvacátého století, obzvláště na autory Petra Bezruče, Čenka Ostravického a M. Kurta. Zkoumat bude způsoby zobrazení obou prostředí u zmiňovaných autorů, rozdíly mezi nimi a základní kontrasty ve vytváření obou krajín v básnických textech, zamyslí se nad jejich mimetickým představením i symbolizací. V menší míře vše uvede i do souvislosti s formální stránkou poezie zkoumaných básníků a jejich literárněhistorickým zařazením. Vezme v potaz širší kontext poezie spjaté s regionem širšího Ostravska.

The Countryside and the City, Beskids and Ostrava

This paper will address the depiction of the countryside in the Moravian-Silesian town of Beskids while confronting it with the depiction of the city of Ostrava and the industrial region surrounding it. The paper concentrates on the poetry written around 1900, especially by Petr Bezruč, Čeněk Ostravický and M. Kurt, exploring how both sceneries are pictured in the authors' works, the differences between them, and the main contrasts in shaping both sceneries in the poetic works. In addition the paper will consider the poems' mimetic representation and symbolization. To a lesser extent, the paper will relate these points to formal aspects in the poets' works and their position in literary history. Furthermore, the paper will consider the broader context of poetry linked to the region of Ostrava.

Ústav české literatury a komparatistiky

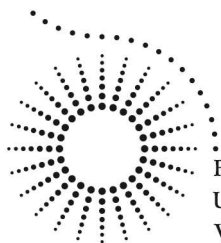
Mgr. Michal Špína, Ústav české literatury a komparatistiky FF UK, Praha

Osvobozená geografie. *Veliký zpěv* Pabla Nerudy

Veliký zpěv chilského básníka Pabla Nerudy je velmi komplexním a heterogenním dílem, které bývá označováno jako básnická encyklopedie Chile a (Latinské) Ameriky, současně je však básníkovou autobiografií a politickým vyznáním. Příspěvek prozkoumává rozličné způsoby, jakým do Nerudovy konstrukce obrazu Latinské Ameriky i sebe sama vstupuje místo, prostor a geografie: v první řadě jde o samotný výběr zmiňovaných míst, dále pak vztah míst a událostí (jak politických, tak básnickových osobních dějin) a relace mezi místy a hrdiny jednotlivých básní. Pozornost je věnována také jevům, které můžeme nazvat geografizací člověka (např. v básni „San Martín“) a antropomorfizací geografie. Pochopení této svébytné, politicko-poetické geografie by mělo vést k hlubšímu porozumění *Velikému zpěvu* jakožto celku.

Geography Liberated: Pablo Neruda's *Canto General*

The Chilean poet Pablo Neruda's *Canto General* ("General Song") is a very complex and heterogeneous work, often considered a poetic encyclopedia of Chile and (Latin) America. At the same time it's a poet's autobiography and political confession. This paper explores various ways of how place, space and geography enter Neruda's constructed image of both Latin America and himself. First of all, there is the selection of places followed by the relation between places and events (both political events and those of the poet's personal history) and relations between places and characters in particular poems. The paper will also concentrate on phenomena that may be called a "geographization of man" (e. g. in poem "San Martín") and an "anthropomorphization of geography." Understanding this distinctive political-poetic geography should lead to a deeper understanding of *Canto General* as a whole.

Ústav české literatury a komparatistiky

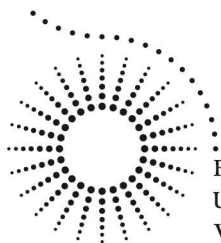
Mgr. Daniela Theinová, Ph.D., Ústav anglofonních literatur a kultur FF UK, Praha

Zapomenutá místa. *Táin Bó Cúailnge* a poezie irského severu

Podle Gertrude Stein je základem poezie vášeň pro jména věcí. Irská poezie, která chová zvláštní vášeň pro jména míst, dodnes čerpá z toponymické tradice starých Keltů. Příspěvek si všímá děl tří ulsterských básníků, kteří v době vrcholícího severoirského konfliktu přejímali mechanismy krajinné paměti dochované v souborech místopisných vyprávění, takzvaných *dinnsheanchas*. Seamus Heaney, Medbh McGuckian a Ciaran Carson v řadě básní rozkrývají – a častěji komplikují – sémantiku původních místních jmen v reakci na britskou jazykovou a imperiální převahu. Hlavní motivací je zde však touha po překonání zásadního rozporu v poezii a vědomí, že jména sice propůjčují věcem skutečnost, zároveň ji však uzurpují a zplošťují. Společným zdrojem je jim staroirská sága *Táin Bó Cúailnge* a její spletité etymologické odbočky.

Forgotten Places: *Táin Bó Cúailnge* and Poetry from Northern Ireland

Gertrude Stein defines poetry as passion for the names of things. Having a special passion for the names of places, Irish poetry has kept close to the toponymical Celtic tradition of the *dinnsheanchas*. This paper looks into the works of three Ulster poets from the time of the Troubles which explore the landscape memory mechanisms preserved in the ancient lore of places. Seamus Heaney, Medbh McGuckian and Ciaran Carson reveal – and often complicate – the etymology of the local place-names to deal with the imperial and linguistic dispossession by the British. The main motive behind this verse, however, is the awareness that the act of naming is both a life-giving gesture and a reductive statement of possession. Their common source of reference is the Old-Irish legend *Táin Bó Cúailnge* and its intricate etymological digressions.

Ústav české literatury a komparatistiky

PhDr. Ladislav Vít, Ph.D., Katedra anglistiky a amerikanistiky FF UP, Pardubice

Hledání formy – metapoetické aspekty Audenových *Dopisů z Islandu*

V roce 1936 nakladatelství Faber and Faber oslovilo W. H. Audena s lákavou nabídkou. Měl procestovat Island a zachytit zážitky ze svého putování formou cestopisu. Již v útlém věku si Auden zařadil tento ostrov mezi velmi úzký okruh dalších míst, která se v jeho osobní mýtické geografii mohla honosit přízviskem „svatá“. Výsledkem Audenovy cesty však i přes jím proklamované topofilické vazby není chvalozpěv oslavující místní specifičnost a *genia loci* ostrova. Naopak, snahou příspěvku je doložit, že Audenovy *Dopisy z Islandu* (*Letters from Iceland*, 1937) jsou textem, v jehož veršovaných pasážích autor své osobní topofilické pouto cíleně potlačuje. Spíše než oslavou topografické jedinečnosti jsou totiž veršované části *Dopisů z Islandu* metapoetickým hledáním vhodné formy, při kterém Auden explicitně pojmenovává své dlouhodobé pochybnosti o schopnosti poezie zachycovat specifičnost konkrétních míst, vyjadřovat jejich jedinečnost, a tím je „svatořečit“.

A Quest for Form – Meta-poetic Aspects of Auden’s *Letters from Iceland*

In 1936 W. H. Auden received an exquisite offer. Faber and Faber commissioned him to write a travel book about his journey to Iceland, a location which had always been a lodestone for his thought and emotion. Since childhood Iceland had ranked very high in Auden’s mythical geography of unique and sacred places. Yet Auden was reluctant to produce a panegyric; instead he set out to look for an adequate form. This presentation approaches *Letters from Iceland* (1937) as a text in which Auden eclipses his personal topophilic bias and predilection for praising his sacred island in a reverent timbre. The paper argues that *Letters from Iceland* could be read as a meta-poetic quest for a suitable form and as a series of debates on what Auden considered to be the major flaw of poetry: its generic incapacity to engage with topographical detail in ways allowing it to stand out as a location hallowed with uniqueness and superiority.